

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący **SSO Julia Przylębska**

Protokolant st. sekr. sąd. Monika Sawka

po rozpoznaniu w dniu 08 grudnia 2014r. w Poznaniu

odwołania (...) **Sp. z o.o. z siedzibą w P.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 16 sierpnia 2013r. Nr (...)

w sprawie M. S. (1),

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 16 sierpnia 2013r. Nr (...)

w sprawie M. S. (2),

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 16 sierpnia 2013r. Nr (...)

w sprawie T. S.,

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 16 sierpnia 2013r. Nr (...)

w sprawie T. W.

w sprawie (...) **Sp. z o.o. z siedzibą w P.**

przy udziale zainteresowanych: M. S. (1), M. S. (2), T. S. i T. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o podstawę wymiaru składek

1. Oddala odwołanie od decyzji nr (...)

dotyczącej M. S. (1)

2. Oddala odwołanie od decyzji nr (...)

dotyczącej M. S. (2)

3. Oddala odwołanie od decyzji nr (...)

dotyczącej T. S.

4. Oddala odwołanie od decyzji nr (...)

dotyczącej T. W.

5. Zasądza od odwołującej spółki na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

Sygn. akt VIII U 3985/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16.08.2013r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie przepisów art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.) stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia **M. S. (1)** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) **Sp. z o.o. w P.** wynosi:

Okres	(...) emerytalne rentowe	i chorobowe	Ubezpieczenie wypadkowe	Ubezpieczenie zdrowotne
03.2011r.	600,00 zł	600,00 zł	600,00 zł	1 998,79 zł

W uzasadnieniu powyższe decyzji organ rentowy przytoczył treść przepisów stanowiących jej podstawę oraz zapisy Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek. Zdaniem organu rentowego że płatnik składek w marcu 2011r., obliczając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne M. S. (1) nie uwzględnił kwoty przychodu w wysokości 600 zł, stanowiącego wypłatę świadczeń ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zdaniem organu rentowego przyznane przez płatnika świadczenie w postaci bonów towarowych z okazji świąt wynoszących w grudniu 2010r. dla 41 pracowników po 600 zł, dla 4 pracowników po 300 zł, w marcu 2011r. dla 1 pracownika po 600 zł, oraz w grudniu 2011r. dla 39 pracowników po 600 zł a dla 1 pracownika po 300 zł, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz zdrowotne, ponieważ stanowi przychód w rozumieniu art. 4 ust. 9 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy uznał, iż podział i wypłata świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych dokonana zgodnie z przepisem 6 pkt 1 a rozdziału IV regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych uzależniającym wypłatę świadczenia od stażu pracy (potwierdzone w uchwale z dnia 02.11.2009r.), a nie tylko od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników zakładu, pozostaje w sprzeczności z art. 8 ust. 1 i art. 10 ustawy z dnia 05.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Decyzją z dnia 16.08.2013r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie przepisów art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj.

Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.) stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia **M. S. (2)** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) **Sp. z o.o. w P.** wynosi:

Okres	(...) emerytalne rentowe	i chorobowe	Ubezpieczenie wypadkowe	Ubezpieczenie zdrowotne
12.2010r.	3 321,04 zł	3 321,04 zł	3 321,04 zł	2 865,72 zł
12.2011r.	4 030,00 zł	4 030,00 zł	4 030,00 zł	3 477,48 zł

W uzasadnieniu powyższe decyzji organ rentowy przytoczył treść przepisów stanowiących jej podstawę oraz zapisy Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek. Zdaniem organu rentowego że płatnik składek w grudniu 2010r. i 2011r. obliczając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne M. S. (2) nie uwzględnił kwoty przychodu w wysokości po 600 zł, stanowiącego wypłatę świadczeń ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zdaniem organu rentowego przyznane przez płatnika świadczenie w postaci bonów towarowych z okazji świąt wynoszących w grudniu 2010r. dla 41 pracowników po 600 zł, dla 4 pracowników po 300 zł, w marcu 2011r. dla 1 pracownika po 600 zł, oraz w grudniu 2011r. dla 39 pracowników po 600 zł a dla 1 pracownika po 300 zł, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz zdrowotne, ponieważ stanowi przychód w rozumieniu art. 4 ust. 9 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy uznał, iż podział i wypłata świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych dokonana zgodnie z przepisem 6 pkt 1 a rozdziału IV regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych uzależniająca wypłatę świadczenia od stażu pracy (potwierdzone w uchwale z dnia 02.11.2009r.), a nie tylko od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników zakładu, pozostaje w sprzeczności z art. 8 ust. 1 i art. 10 ustawy z dnia 05.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Decyzją z dnia 16.08.2013r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie przepisów art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.) stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia **T. S.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) **Sp. z o.o. w P.** wynosi:

Okres	(...) emerytalne rentowe	i chorobowe	Ubezpieczenie wypadkowe	Ubezpieczenie zdrowotne
12.2010r.	2 845,52 zł	2 845,52 zł	2 845,52 zł	2 455,40 zł

12.2011r.	2 801,60 zł	2 801,60 zł	2 801,60 zł	2 417,50 zł
-----------	-------------	-------------	-------------	-------------

W uzasadnieniu powyższe decyzji organ rentowy przytoczył treść przepisów stanowiących jej podstawę oraz zapisy Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek. Zdaniem organu rentowego że płatnik składek w grudniu 2010r. i 2011r., obliczając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne T. S. nie uwzględnił kwoty przychodu w wysokości po 600 zł, stanowiącego wypłatę świadczeń ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zdaniem organu rentowego przyznane przez płatnika świadczenie w postaci bonów towarowych z okazji świąt wynoszących w grudniu 2010r. dla 41 pracowników po 600 zł, dla 4 pracowników po 300 zł, w marcu 2011r. dla 1 pracownika po 600 zł, oraz w grudniu 2011r. dla 39 pracowników po 600 zł a dla 1 pracownika po 300 zł, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz zdrowotne, ponieważ stanowi przychód w rozumieniu art. 4 ust. 9 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy uznał, iż podział i wypłata świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych dokonana zgodnie z przepisem 6 pkt 1 a rozdziału IV regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych uzależniającym wypłatę świadczenia od stażu pracy (potwierdzone w uchwale z dnia 02.11.2009r.), a nie tylko od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników zakładu, pozostaje w sprzeczności z art. 8 ust. 1 i art. 10 ustawy z dnia 05.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Decyzją z dnia 16.08.2013r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie przepisów art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.) stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia **T. W.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) **Sp. z o.o. w P.** wynosi:

Okres	Ubezpieczenia emerytalne i rentowe	Ubezpieczenie chorobowe	Ubezpieczenie wypadkowe	Ubezpieczenie zdrowotne
12.2010r.	8 099,12 zł	8 099,12 zł	8 099,12 zł	6 988,73 zł

W uzasadnieniu powyższe decyzji organ rentowy przytoczył treść przepisów stanowiących jej podstawę oraz zapisy Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek. Zdaniem organu rentowego że płatnik składek w grudniu 2010r., obliczając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne T. W. nie uwzględnił kwoty przychodu w wysokości 600 zł, stanowiącego wypłatę świadczeń ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zdaniem organu rentowego przyznane przez płatnika świadczenie w postaci bonów towarowych z okazji świąt wynoszących w grudniu 2010r. dla 41 pracowników po 600 zł, dla 4 pracowników po 300 zł, w marcu 2011r. dla 1 pracownika po 600 zł, oraz w grudniu 2011r. dla 39 pracowników po 600 zł a dla 1 pracownika po 300 zł, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz zdrowotne, ponieważ stanowi przychód w rozumieniu art. 4 ust. 9 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy uznał, iż podział i wypłata świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych dokonana zgodnie z przepisem 6 pkt 1 a rozdziału IV regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych uzależniającym wypłatę świadczenia od stażu pracy (potwierdzone w uchwale z dnia 02.11.2009r.), a nie tylko od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników

zakładu, pozostaje w sprzeczności z art. 8 ust. 1 i art. 10 ustawy z dnia 05.03.1994r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Od powyższych decyzji odwołał się reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika płatnik składek (...) Sp. z o.o. siedzibą w P., wnosząc o zmianę zaskarżonych decyzji w całości poprzez ustalenie, iż świadczenia zrealizowane w postaci bonów towarowych w grudniu 2010r. i w grudniu 2011r., finansowanych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne, ewentualnie o uchylenie decyzji i przekazanie spraw do rozpoznania organowi rentowemu oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pełnomocnik odwołującej Spółki zaskarżył powyższe decyzje w całości i zarzucił im naruszenie art. 18 ust. 1 w z. z art. 4 pkt 9, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, art. 104 ust. 1 lit a, ust. 3, art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, naruszenie art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 13.07.2006r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz 2 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, jak również art. 8 ust. 1 oraz art. 10 ustawy z dnia 04.03.1994r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W uzasadnieniu pełnomocnik odwołującej Spółki wskazał, że płatnik składek uwzględnił kryterium socjalne osób uprawnionych do korzystania z Funduszu, a ubocznie - kryterium stażu pracy. Wydanie pracownikom bonów świadczeniowych w latach 2010-2011 spełniało warunki działalności socjalnej. Pracownicy złożyli wnioski w formie ustnej, tj. zgodnie z § 7 Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek. Przyznanie tych świadczeń i ich różną wysokość pracodawca uzależnił od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Pracodawca wprowadził wymóg złożenia oświadczeń dotyczących uzyskanego dochodu oraz sytuacji rodzinnej. Natomiast fakt wypłaty tych świadczeń na podstawie ustnych wniosków pracowników nie zmienił ich charakteru.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonych decyzjach oraz wniósł o oddalenie odwołań i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zarządzeniami z dnia 14.04.2014r., Sąd połączył do wspólnego rozpoznania sprawy o sygnaturach akt VIII U 3986/13, VIII U 3987/13 i VIII U 4114/13 z niniejszą sprawą o sygnaturze akt VIII U 3985/13.

Na rozprawie w dniu 08.10.2014r., Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych M. S. (1), M. S. (2), T. S. i T. W..

Zainteresowany T. W. oświadczył, że nie kwestionuje sposobu, w jaki przydzielano bony. Skoro firma tak zrobiła, to była w firmie na pewno osoba, która jest w tym kierunku wykształcona i zna przepisy. Zainteresowany oświadczył, że nie miał takiej potrzeby, aby odprowadzane były składki i poparł stanowisko firmy (...), choć zaznaczył, że na tym się nie zna i merytorycznie nie jest w stanie ocenić całej sprawy.

Zainteresowana M. S. (2) oświadczyła, że popiera odwołanie i uważa, że od tych świadczeń nie powinny być odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne. Zainteresowana nie zgłosiła żadnych wniosków dowodowych.

Pozostali zainteresowani nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do KRS nr (...), dokonanego w dniu 17.10.2007r. w Sądzie Rejonowym w Poznaniu.

W obowiązującym w odwołującej Spółce (...) Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych postanowiono, iż uprawnionymi do świadczeń z Funduszu są pracownicy i ich rodziny, emeryci i renciści byłych pracowników i ich rodziny (§ 1 ust. 2 pkt e Regulaminu).

Stosownie do treści 5 pkt 2 c Regulaminu przez finansowanie działalności socjalnej odwołująca uznała między innymi udzielanie pomocy materialnej, rzeczowej i finansowej oraz pomocy w przypadku zdarzeń losowych (§ 5 pkt 2 c Regulaminu). Do osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń Funduszu odwołująca zaliczyła pracowników zatrudnionych co najmniej 1 rok na podstawie umowy o pracę w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy, pracowników przebywających na urloпах wychowawczych, emerytów i rencistów byłych pracowników, dla których Firma była ostatnim miejscem pracy przed odejściem na emeryturę lub rentę oraz członków rodzin wyżej wymienionych, z wyłączeniem pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych oraz pozostających na zwolnieniach lekarskich dłużej niż 35 dni (§ 6 Regulaminu).

W § 7 Regulaminu płatnik uznał, iż świadczenia finansowane z Funduszu nie mają charakteru obligatoryjnego i każdy wniosek jest rozpatrywany indywidualnie przez właściciela firmy, w gestii którego pozostaje przyznanie świadczenia.

W § 8 ust. 1 Regulaminu odwołująca uzależniła przyznanie świadczeń oraz wysokość dofinansowania z Funduszu od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej. Za kryterium określającym zakres pomocy socjalnej uznała kwotę dochodu przypadającą na jednego członka rodziny (§ 8 ust. 2 Regulaminu). Jako składniki dochodu odwołująca uznała przychody pracownika, współmałżonka oraz osiągających dochody dzieci.

W § 12 pkt 1-3 Regulaminu odwołująca postanowiła, iż pracownicy ubiegający się o pomoc z Funduszu winni przedłożyć wniosek o dofinansowanie z uzasadnieniem (z wyłączeniem dofinansowania wypoczynku letniego), rachunek potwierdzający korzystanie z wypoczynku osób, o których dofinansowanie występują oraz oświadczenie o wysokości dochodu na jednego członka rodziny. W sprawach nieuregulowanych w regulaminie zastosowanie miały mieć powszechnie obowiązujące przepisy prawa, w tym przepisy ustawy z dnia 04.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Aneksiem z dnia 20.09.2009r. odwołująca zmieniła § 1 pkt e regulaminu postanawiając, iż osobami uprawnionymi do świadczeń z Funduszu są osoby niepełnosprawne i ich rodziny, byli pracownicy (emeryci i renciści) oraz zleceniobiorcy (w przypadku wystarczających środków finansowych na rachunku ZFŚS).

Uchwałą Zarządu Spółki z dnia 02.11.2009r. postanowiono o przyznaniu bonów towarowych według następujących zasad: pracownikom o dochodach do 300 zł na 1 członka rodziny bon za 800 zł, pracownikom o dochodach do 400 zł na jednego członka rodziny bon za 700 zł i pracownikom o dochodach powyżej 500 zł na 1 członka rodziny bon za 600 zł. Uchwalono, iż powyższe zasady dotyczą jedynie pracowników zatrudnionych pełen rok w firmie. Zatrudnieni przez okres krótszy niż rok byli uprawnieni do pomocy w wysokości proporcjonalnej do ustalonych reguł.

W informacji do uchwały Zarządu spółki z dnia 02.11.2009r. dla osób korzystających ze świadczeń z ZFŚS odwołująca wskazała, iż w oświadczeniu należy uwzględnić średni miesięczny dochód brutto osiągniany przez wszystkich członków rodziny z różnych źródeł (umowa o pracę, umowa zlecenia, umowa o dzieło, renta, emerytura, z tytułu najmu lokali, alimenty, inne pożytki) w przeliczeniu na 1 osobę uwzględniając męża, żonę, dzieci uczące się i niepracujące do 26 roku życia. Odwołująca zastrzegła, iż osoby, które nie złożą oświadczenia w terminie zostaną zaliczone do grupy pracowników o najwyższym dochodzie na jednego członka rodziny.

W latach 2010 - 2012 odwołująca Spółka wypłacała na rzecz pracowników, w tym zainteresowanego, świadczenia pieniężne z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Świadczenia te obejmowały bony jako pomoc świąteczna w związku ze Świętami Bożego Narodzenia, Świętami Wielkanocnymi, a także dopłaty do wypoczynku.

Tytułem bonów towarowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia odwołująca wydała w grudniu 2010r. 41 pracownikom bony o wartości po 600 zł każdy i 4 pracownikom po 300 zł każdy, natomiast w grudniu 2011r. 39 pracownikom po 600 zł każdy a jednemu 300 zł.

W marcu 2011r. z okazji Świąt Wielkanocnych odwołująca wydała nadto jednemu pracownikowi bon o wartości 600 zł.

Pracownicy odwołującej, w tym zainteresowany, przed wydaniem świadczeń z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Świąt Wielkanocnych w 2010r. i 2011r. nie składali pisemnych wniosków o dofinansowanie z uzasadnieniem. Wypłata przez odwołującą świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Społecznych w latach 2010 - 2011 następowała bez każdorazowego badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników, którym przyznano świadczenia. Pracownicy zostali zaliczeni do grupy pracowników o najwyższym dochodzie na jednego członka rodziny. Wysokość świadczeń dla poszczególnych pracowników została uzależniona także od kryterium stażu pracy - pracownicy zatrudnieni przez okres krótszy niż rok mieli prawo do pomocy proporcjonalnie do ustalonych w regulaminie i uchwale z dnia 02.11.2009r. reguł, co doprowadziło w latach 2010 - 2011 do sytuacji, w której odpowiednio w latach: 2010 i 2011 - 41 i 39 pracowników otrzymało bony o wartości po 600 zł każdy, a i jeden pracownik bony o wartości po 300 zł każdy, przy czym niższa wartość wydanego bonu wiązała się krótszym okresem zatrudnienia danej osoby.

W okresie od dnia 22.04.2013r. do 25.04.2013r., 06.05.2013r. i 13.05.2013r. organ rentowy prowadził w odwołującej Spółce kontrolę za okres od stycznia 2010r. do grudnia 2012r. w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których poboru zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Pismem z dnia 19.07.2013r. organ rentowy zawiadomił odwołującą o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawy podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za miesiące 12/2010r. i 12/2011r. W toku postępowania odwołująca przedłożyła przykładowe oświadczenia o dochodach rodziny pracowników w ilości 8 sztuk za 2010r. i 6 sztuk za 2011r. Organ rentowy nie uwzględnił zastrzeżeń odwołującej Spółki do protokołu kontroli i sporną decyzją ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych.

Zainteresowani M. S. (1), M. S. (2), T. S. i T. W. w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach byli zatrudnieni u odwołującej Spółce (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. na podstawie umowy o pracę, będąc uprawnionymi do korzystania ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Odwołująca Spółka wypłaciła zainteresowanym bony towarowe:

- M. S. (1) w marcu 2011r. w wysokości 600 zł.
- M. S. (2) w grudniu 2010r. i 2011r. w wysokości po 600 zł,
- T. S. w grudniu 2010r. i 2011r. w wysokości po 600 zł,
- T. W. w grudniu 2010r. w wysokości 600 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie:

- zeznań świadka H. K. (k. 79-80),
- zeznań odwołującej R. P. (k. 112v-113),
- dokumentów znajdujących się w aktach ZUS:

nr (...),

nr (...),

nr (...),

nr (...).

Sąd uznał za wiarygodne w całości dokumenty zawarte w aktach pozwanego organu rentowego, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ponieważ nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary.

Także wszelkie dokumenty prywatne Sąd wziął pod uwagę, nie powziąwszy zastrzeżeń co do ich autentyczności i wartości dowodowej, wobec faktu, że żadna ze stron w toku postępowania nie kwestionowała ich prawdziwości.

Fakt nie kwestionowania przez strony treści kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy pozwolił nadto na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Sąd nie oparł się jednak na oświadczeniach o dochodach pracowników odwołującej za 2010 i 2011r., złożonych w toku postępowania kontrolnego prowadzonego przez organ rentowy oraz załączonych do odwołania. W ocenie Sądu dokumenty powyższe pozostają w sprzeczności z protokołem przesłuchania świadka H. K. w toku kontroli organu rentowego, z którego wynika, iż bony towarowe były przyznawane na podstawie wniosku właściciela spółki do organów spółki, bez uwzględnienia sytuacji życiowej rodzinnej i majątkowej pracowników. Zainteresowani nie składali żadnych wniosków o przyznanie pomocy socjalnej.

Istotne okazały się także postanowienia 6 ust 1 a Regulaminu oraz uchwały Zarządu odwołującej spółki z dnia 02.11.2009r., z których wynika stosowanie przez odwołującą Spółkę również kryterium stażu pracy przy ustalaniu uprawnień pracowników i wysokości świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Sąd pominął zatem dowody z dokumentów w postaci oświadczeń o stanie majątkowym pracowników. Dokumenty powyższe zostały przedłożone dopiero w toku postępowania sądowego. Odwołująca nie przedstawiła ich natomiast ani w toku postępowania przed pozwanym organem rentowym.

Sąd jako wiarygodne w części ocenił zeznania świadka H. K. w części zbieżnej z dokumentem w postaci protokołu przesłuchania H. K. w toku postępowania kontrolnego przeprowadzonego przez pozwanego organ rentowy w odwołującej Spółce. Szczególnie cenne okazały się zeznania świadka H. K., iż brak oświadczenia pracownika o sytuacji rodzinnej i dochodach oświadczenia skutkowało uznaniem, iż dochód w rodzinie pracownika kwalifikuje go do najwyższej grupy dochodowej i tym samym uprawnia do pomocy w najniższym zakresie 600 zł. Świadek nadto potwierdziła, iż w stosunku do pracowników zatrudnionych poniżej roku odwołująca stosowała kryterium stażu pracy. Sąd nie dał natomiast wiary zeznaniom H. K., iż wysokość bonów wypłaconych przez odwołującą w 2010 i 2011 roku pracownikom, w tym zainteresowanym była uzależniona od wysokości progów dochodowych pracowników, ich sytuacji majątkowej, rodzinnej i finansowej. W toku postępowania kontrolnego świadek H. K. wskazała bowiem, iż wypłata bonów nastąpiła wyłącznie na wniosek właściciela spółki, bez uwzględnienia sytuacji majątkowej, rodzinnej i finansowej pracowników, którzy otrzymali bony. W ocenie Sądu, wbrew stanowisku odwołującej, ewentualne ustne wnioski pracowników o pomoc i tak nie spełniałyby kryteriów formalnych przyznania świadczenia, skoro ustne wnioski stoją w sprzeczności z postanowieniami § 12 Regulaminu ZFŚŚ obowiązującymi u odwołującej w spornym okresie. W przepisie tym bowiem mowa o przedkładaniu wniosków z uzasadnieniem, co w ocenie Sądu, statuuje obowiązek pisemnej formy wniosku (słowo „przedkładać” oznacza w języku polskim „dawać komuś coś do oceny, do rozpatrzenia”, w żadnym zaś razie nie można tego utożsamiać z wnioskiem ustnym). Gdyby natomiast pracodawca nie uzależniał wypłaty świadczenia od pisemnego wniosku, wówczas nie wymagałby złożenia wniosku z uzasadnieniem.

Zeznaniom R. P. za odwołującą Sąd dał wiarę w części zbieżnej z wiarygodnymi zeznaniami świadka H. K. jak również dokumentami zgromadzonymi w sprawie, zaliczonymi przez Sąd w poczet materiału dowodowego. Sąd zatem nie oparł się na zeznaniach R. P., iż pracownicy przed wypłatą bonów składali oświadczenia o sytuacji majątkowej i rodzinnej (dochodach przypadających na jednego członka rodziny) oraz, iż pracodawca przy przydzielaniu świadczeń

z funduszu kierował się dochodem osiąganym przez pracownika, jako iż nie znalazły potwierdzenia w wiarygodnych dowodach zgromadzonych w sprawie. W pozostałej natomiast części ocenił zeznania R. P. jako zasługujące na wiarę.

Na rozprawie w dniu 08.12.2014r., Sąd oddalił wniosek pełnomocnika organu rentowego o przeprowadzenie dowodu z zeznań prezesa odwołującej Spółki, albowiem jego przeprowadzenie nie było konieczne dla rozstrzygnięcia sprawy, a ponadto Sąd przesłuchał za stroną odwołującą R. P..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Istota postępowania sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy organ rentowy zasadnie ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych M. S. (1), M. S. (2), T. S. i T. W., wliczając do podstawy wymiaru tych składek kwoty dofinansowania w postaci bonów towarowych, finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2013r., poz. 1442) do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy między innymi: realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności: a) stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych, b) ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz wypłacanie tych świadczeń, chyba że na mocy odrębnych przepisów obowiązki te wykonują płatnicy składek, c) wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, d) prowadzenie rozliczeń z płatnikami składek z tytułu należnych składek i wypłacanych przez nich świadczeń podlegających finansowaniu z funduszy ubezpieczeń społecznych lub innych źródeł, e) prowadzenie indywidualnych kont ubezpieczonych i kont płatników składek, f) orzekanie przez lekarzy orzeczników Zakładu oraz komisje lekarskie Zakładu dla potrzeb ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Stosownie natomiast do treści art. 83 ust. 1 ustawy Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności: 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych; 2) przebiegu ubezpieczeń; 3) ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek; 3a) ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek; 4) ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych; 5) wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Lektura powyżej powołanych przepisów jednoznacznie wskazuje, iż zadania i uprawnienia pozwanego zostały w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych ujęte bardzo szeroko, a wyliczenia zawarte w wyżej wymienionych regulacjach mają charakter przykładowy i katalog zadań pozwanego oraz rodzajów decyzji, jakie mogą być przez pozwanego wydawane, nie jest ograniczony zapisami zawartymi w przywołanych przepisach. Świadczy o tym użycie przez ustawodawcę zwrotów takich jak: „między innymi”, czy „w szczególności”.

Nie ulega zatem, w ocenie Sądu, jakiegokolwiek wątpliwości, iż organ rentowy miał prawo do dokonania analizy prawidłowości wydatkowania środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Tylko bowiem przyznanie takiego uprawnienia pozwanemu umożliwi mu prawidłową realizację przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych, do czego jest zobowiązany na mocy art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy. Z tego powodu niewłaściwy jest, zdaniem Sądu, pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w uzasadnieniu wyroku z dnia 11.01.2012r., III AUa 1421/11, w którym zakwestionowano uprawnienia kontrolne pozwanego w tym zakresie, wskazując, iż uprawnienia takie mają jedynie związki zawodowe i Państwowa Inspekcja Pracy. Wskazać przy tym należy, iż dopuszczalność takiej kontroli wynika z treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16.09.2009r., I UK 121/09, w którym Sąd ten ocenił prawidłowość wyroku w przedmiocie odwołania od decyzji w przedmiocie wymierzenia składek na ubezpieczenia społeczne oraz zdrowotne od przychodów uzyskanych przez ubezpieczonych w formie bonów towarowych sfinansowanych ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Prawo pozwanego do kontrolowania płatników składek w zakresie wydatkowania środków zgromadzonych na rachunku Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych wynika także z treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20.06.2012r., sygn. akt I UK 140/12, w którym Sąd Najwyższy ocenił prawidłowość ustalenia

przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w związku z wypłaconymi ubezpieczonym świadczeń z okazji Świąt Bożego Narodzenia.

Poniżej wskazać natomiast należy przepisy i okoliczności wpływające na ocenę merytorycznej prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia pozwanego organu rentowego.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2013r., poz. 1442) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 1 8a, a więc między innymi pracowników, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12 (zastrzeżenia nie mają znaczenia w sprawie).

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3 (zastrzeżenia nie mają znaczenia w sprawie).

Zgodnie natomiast z treścią art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2008r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z tym, że podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 81 ust. 6 ustawy).

Przepis art. 4 pkt 9 ustawy jako przychód definiuje: przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy.

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26.07.1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tj. Dz. U. z 2012r., poz. 361 ze zm.) za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Świadczenia przyznane pracownikom. w tym zainteresowanym z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w związku ze świętami w marcu 2011r., w grudniu 2010r. i 2011r. stanowiły przychód ubezpieczonych w rozumieniu wyżej cytowanych przepisów. To, że kwoty te stanowią przychód nie może budzić jakichkolwiek wątpliwości, skoro niewątpliwie kwoty te są elementem przychodu ze stosunku pracy, stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Jak wynika wprost z treści art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych za przychody ze stosunku pracy uznaje się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne z tym związane. a wyliczenie wskazane w powołanym przepisie ma jedynie charakter przykładowy, na co wskazuje jednoznacznie użycie sformułowania „w szczególności”.

Skoro zatem sporne w sprawie kwoty stanowią, w świetle powyższego, przychód w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w następnej kolejności należało ustalić, czy kwoty te podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych.

Stosownie do treści przepisu § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągniany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Przepis § 2 ust. 1 rozporządzenia zawiera zamknięty katalog wyłączeń określonych przychodów z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. W pkt 19 wskazano, iż nie stanowią podstawy wymiaru składek świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

W tej części rozważań w pierwszej kolejności należy określić, jakie warunki musi spełniać świadczenie, by mogło być uznane za przeznaczone na cele socjalne.

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 04.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tj. Dz. U. z 2012r., poz. 592) działalność socjalną stanowią: usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Powyższy przepis zawiera definicję legalną działalności socjalnej pracodawcy, która może być finansowana ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, przy czym jest to definicja węższa, aniżeli zawarta w art. 16 Kodeksu pracy, w którym wskazano, iż pracodawca, stosownie do możliwości i warunków, zaspokaja socjalne, bytowe i kulturalne potrzeby swoich pracowników. Oznacza to, że tylko formy działalności socjalnej wymienione w ustawie mogą być finansowane ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (vide Katarzyna Piecyk, Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, Wolters Kluwer sp. z o.o., Warszawa 2011).

Powyższa definicja sugeruje, iż sfinansowanie wymienionej powyżej działalności ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oznacza, iż sfinansowanie to mieści się w pojęciu celów socjalnych. Wniosek taki jednak nie jest trafny, bowiem dla uznania, iż określone świadczenie ma charakter socjalny niezbędne jest także przestrzeganie pozostałych przepisów ustawy, w tym art. 8 ust. 1 i 2 oraz regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.09.2009r., I UK 121/09 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20.06.2012r., I UK 140/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22.01.2013r., III AUa 680/12).

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Ust. 2 wskazuje, iż zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Regulamin taki stanowi źródło prawa pracy (art. 9 § 1 kp) i jego przestrzeganie należy do obowiązków pracodawcy jako dysponenta środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Regulamin jako źródło prawa pracy musi być oczywiście zgodny z przepisami powszechnie obowiązującymi, a zatem także z przepisami ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Wskazać należy, iż obowiązkową treść regulaminu stanowią postanowienia określające zasady przeznaczania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu. W Regulaminie obowiązującym w odwołującej Spółce, w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, wskazano, iż środki z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przeznacza się m. in.

na udzielanie pomocy materialnej, rzeczowej i finansowej oraz pomocy w przypadku zdarzeń losowych (§ 5 pkt 2 c Regulaminu).

W okolicznościach sprawy nie było sporne to, że zainteresowani uzyskali w miesiącach wskazanych w zaskarżonych decyzjach kwoty w nich wymienione jako świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Potwierdzają to zresztą dokumenty w aktach pozwanego organu rentowego w postaci potwierdzenia odbioru tych kwot przez zainteresowanych.

Z przytoczonych powyżej zapisów Regulaminu wynika także, iż świadczenia wypłacone zainteresowanym w latach 2010 - 2011 zostały przewidziane w Regulaminie jako świadczenia socjalne (§ 5 ust. 2 pkt c Regulaminu). Sam jednak fakt, że świadczenia te zostały przewidziane w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i mogły być tym samym wypłacone zainteresowanym nie oznacza, iż miały one charakter socjalny. Dla takiego stwierdzenia niezbędne jest bowiem, by świadczenia te zostały wydane zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz zgodnie z zapisami Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, który nadto musi być zgodny z powołanymi wyżej przepisami prawa.

W okolicznościach sprawy nie sposób jednak uznać, ażeby świadczenia przyznane zainteresowanym miały charakter socjalny i tym samym, by można je wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Podnieść bowiem należy, iż brzmienie art. 8 ust. 1 ustawy nie upoważnia do przyznawania świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych bez uwzględnienia sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Przepis ten wyraźnie określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej.

Odwołująca Spółka, wydając w latach 2010 - 2011 z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych swoim pracownikom, w tym zainteresowanym świadczenia z okazji świąt nie uczyniła zadość wymogom stawianym w przywołanym przepisie oraz Regulaminie. Po pierwsze przyznała i wypłaciła pracownikom świadczenia, mimo iż pracownicy nie spełnili warunków formalnych wypłaty wynagrodzenia, to jest nie złożyli oświadczeń o dochodach oraz pisemnego wniosku o świadczenie z uzasadnieniem (§ 12 pkt 1 i 3 Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Pracowniczych). Odmiennie twierdzenia odwołującej należy uznać za gołosłowne i pozbawione podstaw w zgromadzonym materiale dowodowym. Nie sposób bowiem przyjąć w realiach sprawy, iż pracownicy składali oświadczenie o dochodach przed ustaleniem i wypłatą przez odwołującą świadczeń socjalnych. Gdyby przyjąć, iż oświadczenia zostały faktycznie złożone w toku postępowania o wypłatę świadczeń, wówczas, jako, iż powyższe stanowi okoliczności istotne dla odwołującej w sprawie, odwołująca przedłożyłaby je już w toku postępowania kontrolnego prowadzonego przez organ rentowy. Odwołująca Spółka zatem w żaden bowiem sposób nie analizowała i nie uwzględniała tego, przyznając świadczenie, ile osób prowadzi z zainteresowanymi gospodarstwo domowe, ile osób pozostaje na ich utrzymaniu, jaki jest ich majątek, jakie osiągają dodatkowe dochody, czy i w jakiej wysokości dochody osiągają pozostali członkowie ich rodzin, czy korzystają z pomocy socjalnej, jakie są ich koszty utrzymania. Zarząd Spółki nie miał wiedzy o sytuacji rodzinnej materialnej i życiowej zainteresowanym, zainteresowani przy tym nie składali wymaganego w Regulaminie oświadczenia o wysokości dochodów przypadającego na jednego członka rodziny, które miałyby stanowić podstawę do ustalenia jego sytuacji w spornych okresach. Dopiero natomiast zebranie choćby w minimalnym zakresie informacji o wysokości przychodu na członka rodziny i uwzględnienie uzyskanych danych przy ustalaniu wysokości świadczeń z Funduszu, umożliwiłoby uznanie, iż świadczenia te przyznane zostały zgodnie z przepisami ustawy i jako takie stanowią świadczenia socjalne. Samo zaś przyznanie świadczenia bez złożenia przez zainteresowanych oświadczenia o wysokości dochodów przypadającego na członka rodziny i uzależnienie wysokości przyznanej pomocy od wysokości wynagrodzenia pracownika osiąganego w odwołującej Spółce jest naruszeniem przepisu art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Wbrew stanowisku odwołującej Spółki nie sposób również przyjąć, iż pracownicy w tym zainteresowani składali wnioski o wypłatę świadczenia. W § 12 Regulaminu odwołująca przewidziała bowiem warunek przedłożenia przez pracownika wniosku z uzasadnieniem (z wyłączeniem wymogu uzasadnienia wniosku jedynie odnośnie do dofinansowania wypoczynku letniego), co, zdaniem Sądu, o czym już była mowa powyżej, świadczy o obowiązku złożenia wniosku na piśmie. W materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie brak natomiast wniosków pisemnych. Wprawdzie zgodzić należy się z odwołującą, iż przepisy prawa nie wprowadzają wymogu pisemnego wniosku o świadczenie z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, jednak wymóg taki został przewidziany przez samą odwołującą w treści § 12 Regulaminu, co statuuje obowiązek pisemnej formy wniosku o świadczenie. Słuszność tego wyводу znajduje uzasadnienie także w okoliczności, iż zgodnie z regulaminem wnioski podlegały analizie, zatem przy uwzględnieniu liczby pracowników nie sposób przyjąć możliwości racjonalnej analizy jedynie w oparciu o ustne informacje pracowników. Nadto świadek H. K. w toku postępowania kontrolnego wskazywała, iż decyzja o wypłacie świadczeń pracownikom, w tym zainteresowanym została podjęta przez zarząd na wniosek właściciela spółki, bez wniosków pracowników i bez analizy ich sytuacji majątkowej i rodzinnej. Skoro zatem brak pisemnych wniosków pracowników o wypłatę świadczenia, przyjąć należy, iż nie zostały one w ogóle złożone przez pracowników.

Ubocznie wskazać należy, iż nawet gdyby przyjąć dopuszczalność składania przez pracowników ustnych wniosków o świadczenie oraz złożenie oświadczenia o dochodach przez zainteresowanych, zatem spełnienie warunków formalnych do wypłaty świadczenia, to w realiach sprawy także w powyższej sytuacji świadczenia przyznane i wydane zainteresowanym z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w marcu 2011r., w grudniu 2010r. i 2011r. należałoby uznać za przychód stanowiący podstawę składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Jak wynika bowiem z treści § 6 ust. 1 pkt 1 Regulaminu oraz uchwały Zarządu z dnia 02.11.2009r. odwołująca uzależniła wypłatę świadczeń w pełnej wysokości przewidziane dla określonego progu dochodowego od stażu pracy, przy tym odnośnie do pracowników zatrudnionych poniżej 1 roku w wysokości proporcjonalnej do ustalonych reguł.

Istotnym pozostaje również, iż ustalone przez płatnika składek w uchwale z dnia 02.11.2009r. progi dochodowe uprawniające do otrzymania bonów towarowych zostały tak ustalone, aby wszyscy pracownicy spełniali to samo kryterium dochodowe - dochód minimum w kwocie 501 zł na jednego członka rodziny uprawniający do bonu o najniższej wartości 600 zł - a zatem bez względu na rzeczywistą sytuację socjalną pracowników przyznane zostały im świadczenia o tej samej wartości, co nie jest dopuszczalne, na co wskazał wprost Sąd Najwyższy w powołanym powyżej wyroku z dnia 20.06.2012r., I UK 140/12 oraz przykładowo Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 27.08.2013r., III AUa 207/13.

Powyższe jednoznacznie świadczy, iż odwołująca jako kryterium przyznania świadczenia przyjęła w sposób nieuprawniony kryterium stażu pracy, a ustalone progi dochodowe miały charakter fikcyjny i nawet gdyby uznać, iż w istocie pracownicy, w tym zainteresowany składali oświadczenia o wysokości osiąganego dochodu, to i tak nie miałyby to znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28.12.2012r., III AUa 1063/12). Przyznanie łącznie 5 pracownikom bonów o niższej wartości w oparciu o kryterium krótszego okresu zatrudnienia w żadnym razie nie oznacza zastosowania kryterium socjalnego. W tym zakresie zatem Regulamin jako niezgodny z przepisami ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (art. 8 ust. 1 i 2) nie mógłby być stosowany. Przyznawanie natomiast świadczeń z Funduszu automatycznie, niezależnie od wniosku o świadczenie oraz oświadczenia o dochodach, zatem bez badania sytuacji rodzinnej, finansowej i majątkowej pracowników, pozostaje w sprzeczności z treścią art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, co wprost potwierdził także Sąd Apelacyjny w Poznaniu między innymi w wyrokach: z dnia 25.04.2013r., III AUa 906/12, z dnia 13.02.2013r., III AUa 1022/12, z dnia 14.03.2013r., III AUa 1269/12.

Jak już powyżej wzmiankowano, tylko szczegółowa wiedza w zakresie sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej zainteresowanych i jej uwzględnianie w zakresie wysokości świadczeń socjalnych, a takowej odwołująca nie posiadała, pozwoliłyby na uznanie, iż wypłacone przez odwołującą Spółkę świadczenia miały charakter socjalny, choć to i tak mogłoby budzić wątpliwości, bowiem, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20.06.2012r., I UK 140/12 ustalenie sytuacji socjalnej pracownika w sposób dorozumiany nie jest dopuszczalne, a przyznanie świadczeń musi się odbywać

w trybie określonym w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Ten tryb został przez odwołującą Spółkę także naruszony, bowiem odstąpiono od odbierania od pracowników oświadczeń o dochodach w rodzinie oraz pisemnych wniosków o świadczenie. Brak oświadczenia pracownika odnośnie do dochodu przypadającego na osobę w rodzinie wnioskodawcy, świadczy o tym, iż odwołująca wypłaciła sporne świadczenia bezpodstawnie, nadto nie uwzględniając okoliczności, od których zaistnienia uzależnione zostało prawo zainteresowanych do świadczeń.

Wskazać należy w tym miejscu, iż ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych realizuje postulat i zarazem zasadę prawa pracy, by pracodawca w miarę możliwości zaspokajał bytowe, kulturalne i socjalne potrzeby pracujących. Podstawowa zasada dysponowania środkami funduszu została określona w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Zasada ta stanowi, że przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady. Stąd świadczenia wypłacone przez pracodawcę z pominięciem owej zasady podstawowej nie mogą być ocenione w sensie prawnym jako świadczenia socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych (vide powołany powyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.09.2009r., I UK 121/09, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22.01.2013r., III AUa 759/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28.12.2012r., III AUa 1064/12). Na konieczność wydatkowania środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych zgodnie z przepisami ustawy i regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych wskazywał Sąd Najwyższy również wcześniej (vide np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20.08.2001r., I PKN 579/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.08.2004r., I PK 22/03, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.08.2005r., I PK 12/05). W związku z powyższymi wywodami za nietrafny należy uznać pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.10.2008r., I PK 74/08, iż przepis art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 04.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie odnosi się do całości działalności socjalnej w rozumieniu art. 2 pkt 1 tej ustawy, a jedynie do ulgowych świadczeń i usług, a regulamin może przewidywać wydatkowanie środków funduszu na inne cele mieszczące się w ramach działalności socjalnej oraz ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń, np. powszechnej dostępności na równych zasadach w zakresie imprez integracyjnych. Wskazać również należy, iż w uzasadnieniach wyroków z dnia 16.09.2009r., I UK 121/09 oraz z dnia 20.06.2012r., I UK 140/12 Sąd Najwyższy kategorięznacznie zaznaczył, iż świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych muszą być w każdym wypadku, bez wyjątku przyznawane z uwzględnieniem indywidualnie ocenianej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika, bowiem jest to założenie ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych przepisów prawa materialnego oddalił odwołania jako bezzasadne, orzekając ja punkcie 1-4 sentencji wyroku.

Orzekając o kosztach Sąd miał na uwadze, że rozpoznawane sprawy mimo ich technicznego połączenia na podstawie art. 219 k.p.c. pozostawały oddzielnymi sprawami, co uzasadniało zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w każdej z tych spraw.

Kwestie wysokości wynagrodzenia radców prawnych z tytułu zastępstwa procesowego zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz. U. z 2013r., poz. 490). Zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia podstawę zasądzenia opłaty za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości stanowią stawki minimalne określone w rozdziałach 3-4 rozporządzenia. Opłata ta nie może być wyższa sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy. Zgodnie z § 5 rozporządzenia wysokość stawek minimalnych w sprawach nieokreślonych w rozporządzeniu ustala się, przyjmując za podstawę stawkę w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju. § 11 ust. 2 powołanego rozporządzenia stanowi, że stawki minimalne wynoszą 60 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego. Mając na uwadze okoliczność, że postępowanie w sprawie wiązało się z nakładem pracy radcy prawnego organu rentowego, Sąd w punkcie 5 wyroku, zasądził od odwołującej Spółki na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Julia Przyłębska